

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция № 3

**МЕДИЦИНСКАТА КУЛТУРА НА ТРАКИ, СЛАВЯНИ И
ПРАБЪЛГАРИ**

*За дистанционна самоподготовка по „История на
здравеопазването и здравните грижи“ за студенти от
специалност „Управление на здравните грижи“ – ОКС*

„Бакалавър“

Доц. Макрета Драганова, д.м.

Здравейте! Как сте?

Медицината и здравеопазването в България

Емблеми в здравеопазването

- * **Емблема** – символ, най-пестеливото отражение на същността на най-хуманната професия;
- * **Змията** – символ на мъдростта, живота и смъртта според световната митология!
- * **Змията** – от една страна убива – злото начало, живее под земята, не е постоянно видима за човешкото око, както много симптоми в лечебния процес; образец на хитрост, безсмъртие, мъдрост и знания – доброто начало

Емблеми в здравеопазването

Змията – най- ранен символ на лечението;
Чашата – съд, който съдържа сока на безсмъртието, на живота, целебен елексир

Противопоставяне на отровата и противоотровата, вредното и полезното, разболяващото и лекуващото

Асклепий – бог - лецител

Емблеми в здравеопазването

- * 1863 г- приета емблемата – образувана от цветовете на швейцарското знаме в разместен вид.
- * Защитна функция – по време на конфликт
- * Индикативна – в мирно време
- * Правилата за употреба са разписани в Женевските конвенции от 1949 г.

Медицинската култура на траките

- * Култ към Асклепий
- * Киселото мляко – елексир на траките – хранене, козметика, лечение
- * Херос (Тракийски конник) – бог на живота и смъртта, на лова и плодородието.
- * Тракийска лечебна система – **билки** – кентавър, пелин, дива мащерка

Медицинската култура на траките

- * Влияние от гръцката медицина – гръцките градове-полиси, основани по Черноморския бряг;
- * Влияние от римската медицина – високата санитарна култура, използване на минералните извори.
- * Хисарските минерални бани – 1-ви век

Медицинската култура на славяните

- * Поверията за вълшебници и самодиви, обитаващи реки, гори.
- * Самодивата – красива мома, облечена в бяла премяна, мъдра пророчица и лечителка, но причинява и страдания и болести;
- * Лечебните процедури се отличават с **магичния си характер**; лечебни средства от растителен произход

Медицинската култура на прабългарите

- * 681 – княз Константин (византийски император) признава **Българската Държава!**
- * Основна характеристика – *авторитарност* на общественото държавническия живот-цялата държавна власт принадлежи на хана, а родът се управлява от старейшини.

Медицинската култура на прабългарите

- * Вярват в магическата сила на предмети – основно камъни
- * Червените камъни – използват се в народната медицина за лечение на слаби и урочасани;
- * Вярват в силата на водата – пръскане на войници преди бой, къпане – изграждат бани
- * Ритуалните трепанации – чрез обгаряне

Медицината в средновековна България

- * Обединяват се традициите и културата на траки, славяни и прабългари
- * Приемането на християнството – 865 г.
- * Разпространение на славянската писменост – 9 – 10 в.

Медицината в средновековна България (681-1877)

Преславската книжовна школа и отношението и към естествознанието и медицината.

- Йоан Екзарх-учен от Златния век, описва човешкото тяло;
- В Преслав работят лекари със солидни познания;

Медицината в средновековна България

- * Охридската школа – Климент Охридски
 - Обучават се 3500 ученици в манастир „Свети Панталеймон“ и болницата към манастира - начало на мед. обучение;
 - **Климент Охридски** – лечител, работи за повишаване на здравната култура на българите – чете лекции против излишествата т.е. за здравословен начин на живот

Медицината в средновековна България

- * Християнско църковно-манастирска медицина
- **Св. Иван Рилски** – лекува в Рилския манастир
- Основни лечебни методи:
 - *словесно въздействие върху болните;*
 - *музиколечение и песнопение,*
 - *билколечение;*
 - *лечение чрез пости и гладуване;*
 - *Стресови лечебни методи;*
 - *обездвижването*

Медицината на българското национално възраждане 1796-1877

Д-р Марко Павлов – първият български дипломиран лекар, 1808, Монпелие;

Преминаване от схоластичен дух към светско образование;

Дейността на българските лекари, възрожденци е преди всичко революционна;

Медицината на българското национално възраждане

- * **Д-р Петър Берон** – лекар-просветител, Рибния буквар – 1824, дисертация за определяне размерите на плода и таза
- * **Д-р Христо Стамболски** – учебник и атлас по анатомия на човека;
- * **Д-р Георги Атанасович**, професор по токсикология в Букурещ, дисертация върху кръвотеченията по време на бременност и раждане

Медицината на българското национално възраждане

- * Първата българска аптека във Велико Търново през 1823 г.
- * Първата турска военна болница – Шумен - 1837;
- * Първите български болници – Русе и Плевен – 1865;

Медицината на българското национално възраждане

- * До освобождението:
- * 15 военни болници,
- * 5 граждански болници;
- * 2 частни болници;
- * 120-130 лекари, получили образование в Цариград, Букурещ, Русия, Франция, Австрия.
- * Развитие на народната медицина

Развитие на здравеопазването и законодателството след 1878 Г.

- * Княжество България - 1878 г. – **Д-р Димитър Моллов**, проект за закон, основател на общественото здравеопазване и здравното законодателство.
- * Източна Румелия – избира се Областно събрание и се приемат редица закони – Закон за устройството на санитарната част, 1880 г

Първооткривател на българското чудо

- * Д-р Стамен Григоров (1879-1945) – откривател на лактобацилус булгарикус
- * 1901 – записва Медицински факултет в Женева заедно с проф. Леон Масол изолира пръчковидния микроорганизъм и го нарича “Бацил А”, известен днес “Лактобацилус булгарикус Григоров1905”.
- * 2007 г. единствен музей в целия свят на киселото мляко, с. Студен извор, общ. Трън

Музей на киселото мляко с. Студен извор, общ. Трън

Развитие на здравеопазването и законодателството след 1878 Г.

- * 1888 – Санитарния закон, правителството на Стефан Стамболов: - отговорността за здравеопазването е на държавата,
 - безплатно здравеопазване;
 - Регламентиране правата на лекари, сестри, фелдшери, аптекари;
- * 1929 – Закон за народното здраве

Въпроси за дискусия

- * Кое наложи здравната реформа у нас?
- * Кои са недостатъците на предишната система на здравно обслужване?

Недостатъци на здравната система преди 1989 г.

- * Намаляване на ефективността на здравната помощ поради:
 - централно разпределение на финансов ресурс;
 - липса на конкуренция;
 - липса на стимули за по-качествено обслужване

Здравната реформа в България синдром на придобитата институционална недостатъчност

- * 1999 г- начало на здравната реформа в България, 20 години от началото на прехода към пазарна икономика;
- * Три нива на здравни услуги:
 - * - 1-во ниво – медицински услуги от ОПЛ – „входа на системата“
 - * - 2-ро ниво – медицински и дентални услуги от специалисти;
 - * - 3-то ниво – здравни услуги от ЛЗБП и диспансерите.

Слаби страни на здравната реформа

- * Недостиг на финансирането – недостиг на обществени средства – 4 – 5 % БВП;
- * Нестабилна регулаторна среда, залагаща на административен контрол;
- * Управление на качеството

Констатации... ..20 години след началото на реформата не са постигнати целите...

- * 1. Не е сменен изцяло моделът, върху който се изгражда, особено болничната помощ;
- * 2. Няма доказателства, че са настъпили трайни и значими промени в достъпа, качеството и ефективността;
- * 3. Не са настъпили промени в здравето на нацията, като показателите, които го измерват, продължават да бъдат едни от най-лошите в страните от ЕС.

Причини за констатациите

- * 1. Причини, свързани с лошо изпълнение на основните закони на реформата;
- * 2. Причини, свързани с дефекти и непълноти в нормативните актове;
- * 3. Причини, свързани с възникване на проблеми при практическата реализация на реформата.

Нормативна база

- * Закон за здравето (2004 г.), променян 16 пъти, наследник на Закона за народното здраве, (1973), **променяни - 22** между 1991 г. и 2003 г.
- * • Закон за здравното осигуряване (1998 г.), **промени – 44.**
- * • Закон за лечебните заведения (1999 г.), **промени – 22.**
- * • Закон за лекарствата и аптеките в хуманната медицина (1995 г.), **промени – 25.**
- * • Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (1999 г.), **промени – 11.**
- * • Закон за храните (1999 г.), **промени - 12.**
- * • Закон за здравословни и безопасни условия на труд (1997 г.), **промени – 13.**
- * • Закон за съсловните организации на лекарите и стоматолозите (1998 г.), променян 7 пъти
- * • Закон за съсловните организации на медицинските сестри (2005 г.), промен- 4
- * • Закон за трансплантация на органи, тъкани и клетки (2003 г.), **промени – 2.**
- * • Закон за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането (2003 г.), промени – 3.

Решения

- * 1. **Промени, свързани със здравната система като цяло**
- * - подобряване на регулиращата , координираща, контролна и оценяваща дейност на МЗ и РЗИ.
- * - повишаване на ефективността на БЛС в дейността и управлението на болничната и извънболнична помощ.
- * - използване на по-ефективен инструментариум за реализация на приоритетите в здравната реформа.
- * - подобряване на научно-доказателствената основа на управленските решения в здравеопазването

Решения

Промени в системата на болничната помощ (1)

- Оптимизация на болничната система – брой и вид на болници и болнични легла.
 - отпадане на задължението НЗОК да сключва договор с всички ЛЗ;
 - включване на отделения за долекуване и продължително лечение и дневен стационар;
 - общинските болници да станат филиали на болниците с държавна собственост (бившите областни болници)
 - нови методи за заплащане – ДСГ;
 - приемане на нов правен и финансов статут на университетските болници

Промени в болничната система (2)

- Внедряване на световните иновации в устройството и дейността на болниците – „Болници, укрепващи здравето“;
- „Болници без стени“
- „Болници с дружелюбно отношение към децата“ и др.
- Разработване и финансиране на проект „Болници на бъдещето“ от МЗ

Решения

* Промени в системите на първичната и специализирана извънболнична помощ

- Подобряване на финансирането и системите на заплащане на първичната извънболнична помощ – разширяване участието на общините и др.
- Подобряване качеството на дейностите в ПИМП – намаляване на основния пакет от дейности и др.
- Нова организация на ИМП през нощта и в почивни дни – създаване на нов вид ЛЗ – „Център за ИМП през нощта и в почивните и празнични дни;
- Възможност ЛЗБП да участват в извършване на специализирана извънболнична помощ

Решения

Промени в системата за спешната извънболнична помощ (1)

- Създаване и прилагане на нова нормативна система за организиране, устройство, осигуряване, финансиране, контрол и оценяване на спешната извънболнична помощ;
- Подобряване на достъпа
- Нов модел на обслужване и на професионална структура – парамедици
- Подобряване на материалната база;

Промени в системата за спешната извънболнична помощ (2)

- * Нова методология на финансиране на системата на СИМП;
- * Нова методика на заплащане на персонала;
- * Нови правила за специализация на лекарите от СИМП;
- * Създаване на пакет от критерии за измерване на качеството на СИМП;
- * Подобряване на взаимодействието на ЦСИМП с ЛЗБП;
- * Подобряване на управлението на ЦСИМП

* Здравната реформа трябва да продължи.....

Задача: Прочетете фактите в лявата колона и в дясната посочете за кого са характерни

Характеристики	Общност (траки, славяни, прабългари)
Обредни трепанации	
Определена значимост на киселото мляко	
Лечебните процедури е отличават с магически характер	
Лечението с билки	
Почитат водата	

Приятна почивка!